

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/678/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5111229902
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2016:5111229902.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Erika Vargu, v právnej veci navrhovateľa Q. K., podnikajúceho pod obchodným menom Q. K. - SOF, s miestom podnikania Čadca, Podzávoz 975, IČO: 10 845 178, zastúpeného opatrovníkom Jankou Kukurdíkovou a právnym zástupcom advokátom Mgr. Richardom Karkó, so sídlom Žilina, D. F. XX, proti odporkyni A. K., nar. XX.X.XXXX, bytom K. R. XXX, právne zastúpenej advokátom JUDr. Antonom Kupšom, so sídlom H., V. XX, o neúčinnosť právneho úkonu, na základe odvolania odporkyne proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 4C/219/2011-167 zo dňa 20. marca 2015 takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu p o t v r d z u j e vo výroku o určení, že darovacia zmluva uzatvorená 18.6.2010 medzi Slavomírom Kubincm (ako darcom) a odporkyňou (ako obdarovanou), ktorej vklad bol povolený Správou katastra Kysucké Nové Mesto pod č. V 1057/10 z 5.11.2010, je voči navrhovateľovi právne neúčinná a vo výroku o náhrade trov prvostupňového konania.

Rozsudok okresného súdu z o s t á v a n e d o t k n u t ý vo výroku o zamietnutí návrhu na prerušenie konania.

Odporkyňa je p o v i n n á titulom náhrady trov odvolacieho konania, ktoré predstavujú trovy právneho zastúpenia, zaplatiť navrhovateľovi sumu 87,50 eur na účet právneho zástupcu Mgr. Richarda Karkó.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd určil, že darovacia zmluva uzatvorená medzi B. K. (darcom) a odporkyňou (obdarovaná) dňa 18.6.2010, ktorej vklad bol povolený 5.11.2010, je voči navrhovateľovi právne neúčinná. V rámci procesného postupu neakceptoval návrh odporkyne na prerušenie konania s odkazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR v inej veci. Okresný súd zdôraznil, že záver vyslovený v dotknutom rozhodnutí je v prejednávacom prípade neaplikovateľný; v súvisiacej exekúcii - sp. zn. Okresného súdu Žilina 33Er/306/2012 - sa totiž exekučný súd námietkami povinného a jeho započítacím prejavom podrobne zaoberal.

Následne v rámci meritórneho posúdenia vychádzal z toho, že navrhovateľka neunesla dôkazné bremeno o skutočnosti, že ani pri náležitej starostlivosti nemohla poznať úmysel darcu (svojho syna) ukrátiť veriteľa. Z vykonaného dokazovania mal okresný súd preukázané, že odporkyňa si protirečila tak v rámci vlastných tvrdení, ako aj v porovnaní s tvrdeniami syna (darcu). Rovnako jeho tvrdenia vyzneli nejednoznačne a v úhrne teda išlo o nevierohodné a účelové výpovede/vyjadrenia. Okresný súd jednotlivé nezrovnalosti podrobne rozobral a uzavrel, že neboli preukázané tvrdenia odporkyne o existencii dôvodov pre vrátenie daru. Za preukázané považoval to, že odporca spoluvlastnícky podiel 2/3 v nehnuteľnostiach, ktoré vlastnil a ktoré nadobudol darovacou zmluvou od svojich rodičov (t.j. aj od odporkyne), „vrátil“ odporkyni za účelom zbavenia sa svojho majetku. Preukázaný bol taktiež fakt, že

syn odporkyne (ako dlžník navrhovateľa) kvalifikovane zmenšil svoj majetok, pričom nevlastní žiaden iný majetok, ktorý by postačoval na uspokojenie veriteľovej vymáhanej pohľadávky. Podľa okresného súdu B. K. - syn odporkyne - tak konal úmyselne za účelom zabránenia možnosti predaja dotknutých nehnuteľností v rámci exekúcie.

O trovách konania rozhodol okresný súd v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že v spore úspešnému navrhovateľovi priznal ich náhradu v sume 722,34 eur, ktorú výšku podrobne zdôvodnil vymedzením jednotlivých úkonov právnej služby poskytnutých navrhovateľovi právnym zástupcom; súčasťou daného posúdenia bolo aj neakceptovanie viacerých navrhovateľom uplatnených trov konania.

Proti tomuto rozsudku (mimo výroku o neprerušení konania) podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie odporkyňa, ktorá sa alternatívne domáhala jeho zmeny tak, že návrh bude zamietnutý alebo jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie. Nesúhlasila s rozsudkom okresného súdu a „nebola presvedčená o tom, že by neuniesla dôkazné bremeno“. Poukazovala na to, že jej výpoveď, ako i výpoveď svedka - jej syna B. K. - je potrebné hodnotiť v celkovom kontexte, a nie prísne podľa jednotlivých časových údajov uvádzaných odporkyňou, resp. jej synom, lebo predovšetkým odporkyňa samotnú výpoveď prežívala „ťažko a emotívne“. Uviedla, že nemá predstavu o spôsobe podnikania, ako ani o mieste podnikania svojho syna a „darovacou zmluvou sa prakticky domáhala vrátenia daru“. Preto nešlo o klasický prevod medzi darcom a obdarovanou, ale o vrátenie daru pre porušenie podmienok podľa § 630 Obč. zák.

Odporkyňa tvrdila, že zo žiadnej skutočnosti nevyplýva, že by ona poznala úmysel syna účelovo sa zbaviť majetku a tým ukrátiť veriteľa. Naopak, z dokazovania je jednoznačné, že v rodine odporkyne nastala „výrazná krízová situácia“ v spojení so vzájomným slovným napádaním, nerešpektovaním vzťahu rodiča a syn, čo vyvrcholilo domáhaním sa vrátenia daru, aj keď v nesprávnej forme.

Navrhovateľ žiadal napadnutý rozsudok potvrdiť. Zdôraznil, že vyjadrenia odporkyne a jej syna boli nepresvedčivé a v konečnom dôsledku účelové. Občiansky zákonník pri blízkej osobe, ktorou odporkyňa vo vzťahu k jej synovi nepochybne je, prezumuje vedomosť tejto osoby o úmysle prevádzajúceho ukrátiť veriteľa, pričom odporkyňa v konaní opak nepreukázala. Navrhovateľ opakovane pomerne podrobne rozobral jednotlivé podmienky úspešnej odporovateľnosti právneho úkonu v prejednávanej príhode.

Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu vymedzenom ustanovením § 212 ods. 1, 2 písm. b/ O.s.p. (z toho dôvodu nedotknutým zostal nenapadnutý výrok o zamietnutí návrhu odporkyne na prerušenie konania) a bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 za súčasnej aplikácie § 156 ods. 3 O.s.p.) v preskúmvanej časti napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p.

Odvolací súd v zmysle § 212 ods. 1 v spojení s § 205 ods. 3 O.s.p. je viazaný nielen rozsahom odvolania, ale aj jeho konkrétnymi dôvodmi, ktoré odvolateľ vymedzí v rámci zákonom stanovenej lehoty na podanie tohto oprávneného prostriedku. Nadväzne sa krajský súd prioritne zaoberal odvolacími námietkami označenými odvolateľom - odporkyňou.

Je nepochybné, že odporkyňa a jej syn B. K. sú blízkymi osobami v zmysle § 116 Obč. zák. Okresný súd preto správne zdôraznil (a náležite na uvedené poukazuje i navrhovateľ), že v prípade prevodu medzi blízkymi osobami je povinnosťou subjektu, ktorý na základe namietaného úkonu bol/je nadobúdateľom, preukázať, že ani pri náležitej starostlivosti nemohol mať vedomosť, že dlžník urobil úkon s úmyslom ukrátiť veriteľa - § 42a ods. 2 Obč. zák. (citovaný v napadnutom rozsudku).

Predmetné zákonné ustanovenie vo svojich dôsledkoch prenáša dôkazné bremeno z navrhovateľa na protistranu. Na takúto zmenu v dôkaznej pozícii účastníkov postačuje, ak navrhovateľ preukáže, že došlo k namietanému úkonu a že účastníci daného úkonu sú blízkymi osobami; čo v prejednávanej príhode navrhovateľ tvrdil i preukázal. Následne je povinnosťou - v konkrétnostiach súdnej veci - obdarovaného preukázať, že ani pri náležitej starostlivosti nemohol poznať, že dlžník urobil úkon s úmyslom ukrátiť veriteľa.

Výklad (minimálne) naznačovaný odvolateľkou, že na preukázanie opaku zákonnej prezumpcie - t.j., že ona nemala vedomosť o úmysle darcu (jej syna) ukrátiť jeho veriteľa (navrhovateľa) - postačuje jednoduché tvrdenie, že takúto vedomosť nemala, svojím spôsobom popiera samotný účel a podstatu dotknutého zákonného ustanovenia. Pri akceptácii takéhoto výkladu (bez ohľadu na to, že odporkyňa pomerne účelovo opomína, že zákon od nej vyžaduje „náležitú starostlivosť“), by sa totiž navrhovateľ aj v prípade blízkych osôb ocitol v situácii, kedy by on musel preukazovať vedomosť

(„známosť“) nadobúdateľa o úmysle prevodcu ukrátiť veriteľa. Následne by tak nebol rozdiel medzi domáhaním sa odporovateľnosti právneho úkonu vykonaného medzi dlžníkom a osobou jemu blízkou a odporovateľnosti právneho úkonu medzi dlžníkom a inou (nie blízkou) osobou, čo však bezprostredne odporuje platnej právnej úprave odporovateľnosti právnych úkonov.

Aj z koncipovania odvolania je zrejmé, že odporkyňa si účelovo, resp. nepresne vykladá dotknuté zákonné ustanovenie (§ 42a ods. 2 Obč. zák.). Z dokazovania nemá vyplývať, že odporkyňa „poznala úmysel svojho syna“, ale naopak v procese dokazovania mala odporkyňa preukázať, že tento úmysel nemohla poznať ani pri náležitej starostlivosti. Predmetné nepochopenie odporkyňou princípu prezumpcie jej vedomosti o úmysle dlžníka ukrátiť veriteľa (navrhovateľa) vedie tiež do určitej miery k nesprávnemu vnímaniu jej postavenia v prebiehajúcim konaní a hlavne pozície pri dokazovaní rozhodných skutočností.

To znamená, že práve odporkyňa bola tým, kto mal preukázať, že pri náležitej starostlivosti nemohla poznať úmysel darcu - svojho syna - ukrátiť veriteľa. Odporkyňa však žiadnym spôsobom ani len konkrétne skutkovo netvrdila (nie to ešte preukázala), že pri náležitej starostlivosti nemohla poznať takýto úmysel darcu. Za náležitú starostlivosť rozhodne nemožno považovať maximálne všeobecné tvrdenia typu „ja som sa o synove záležitosti nestarala“, „my sme sa o takýchto veciach vôbec nerozprávali“, resp. „bola to ich vec“ a pod. Naopak, vzhľadom na dlhodobé spolužitie v jednom dome (hoci v oddelených domácnostiach) veľmi nepravdepodobne vyznieva tvrdenie odporkyne, že nemala žiadnu vedomosť o podnikaní syna a ani o mieste jeho podnikania; v rámci výsluchu na pojednávaní dňa 4.5.2012 navyše (v rozpore s tvrdením v odvolaní) výslovne uviedla, kde (v ktorých stavebninách) bol syn predajcom.

Nad bezprostredný rámec odvolania krajský súd dodáva, že i v rámci konania o povolení vkladu darovacej zmluvy, ktorou syn (dlžník navrhovateľa) daroval odporkyni dve tretiny nehnuteľností, došlo k dvojnásobnému prerušeniu tohto administratívneho konania. Dôvodom druhého prerušenia (z 10.9.2010) bola existencia exekučného záložného práva v exekučnom konaní voči synovi odporkyne. Už táto okolnosť má a musí pri osobe konajúcej s náležitou starostlivosťou vzbudiť pozornosť spojenú so žiadosťou o jednoznačné vyjadrenie, o aký dlh sa jedná, z čoho vznikol a akým spôsobom bude daná situácia vyriešená. Samotný fakt, že v konečnom dôsledku zrejme došlo k výmazu uvedenej poznámky z listu vlastníctva a následne ku odkladovaniu darovacej zmluvy, nemá z hľadiska súvislostí náležitej starostlivosti bezprostrednejší význam.

Krajský súd konštatuje, že odporkyňa zároveň bližšie nerozporovala ani jednotlivé dielčie úvahy okresného súdu, ktoré v úhrne viedli k vyhodnoteniu, že v jej vyjadreniach a vo vyjadreniach syna sú zásadné rozpory. Rovnako v tejto spojitosti nie je primeranou obranou, ktorá by mohla podmieniť odlišný záver, len vyjadrenie o jej emocionálnom vypätí v rámci pojednávania, na ktorom vypovedala.

Napokon, odporkyňa relevantne nespochybnila ani (ďalší) čiastkový záver okresného súdu o tom, že nepreukázala existenciu skutočností, ktoré by podmieňovali vrátenie daru zo strany jej syna. Hoci opakovane poukazuje na § 630 Obč. zák., v priebehu celého konania (vrátane jeho odvolacieho štádia) neuviedla žiadne také konkrétne prejavy správania syna, ktoré by predstavovali správanie hrubo porušujúce dobré mravy. Rozhodne za uvedené nemožno považovať bežné konflikty, hoci i pretrvávajúcejšie dlhšiu dobu, ktorých súčasťou je hádka (prípadne i s použitím „ostrejších“ výrazov) alebo drobné schválnosti.

Nezodpovedá preto priebehu konania vyjadrenie odvolateľky, že skutočnosti týkajúce sa vrátenia daru v zmysle § 630 Obč. zák. vyplývajú z obsahu zápisnice zo dňa 4.5.2012. Naopak, z výslovného vyjadrenia odporkyne na predmetnom pojednávaní: „nebola som spokojná, ako sa ku mne choval môj syn, a preto som si dom pýtala späť“ je síce zrejmá podstata jej (vnútorného) vnímania, ale uvedené nezodpovedá obsahu termínu „hrubo porušuje dobré mravy“. Navyše, v samotnej darovacej zmluve z 18.6.2010 (bez ohľadu na to, že pri postupe v zmysle § 630 Obč. zák. nie je namieste uzatvárať „spätnú“ darovaciu zmluvu) o uvedenom nie je ani zmienka.

Nakoľko odvolacie dôvody odporkyne boli neopodstatnené a neboli zistené ani nedostatky v postupe okresného súdu, na ktoré odvolací súd prihliada z úradnej povinnosti (§ 212 ods. 3 O.s.p.), potvrdil napadnutý rozsudok v meritórnej časti ako vecne správny.

Odvolací súd ako vecne správny potvrdil aj odvolaním bezprostredne nenapadnutý, ale od rozhodnutia vo veci samej závislý, výrok o trovách prvostupňového konania. Okresný súd náležite aplikoval zásadu úspechu v spore, návrhový charakter rozhodovania o náhrade trov i posúdenie účelnosti uplatňovaných

trov. Viazanosť odvolacieho súdu konkrétnymi dôvodmi odvolania bola významná i pre potvrdenie tohto výroku, keďže odporkyňa nepredložila žiadnu protiargumentáciu.

O trovách odvolacieho konania rozhodol krajský súd tak, že uložil odporkyni povinnosť zaplatiť titulom ich náhrady navrhovateľovi sumu 87,50 eur. V odvolacom konaní bol totiž navrhovateľ úspešný (odvolaniu protistrany nebolo vyhovené), a preto podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. má právo na náhradu účelne vynaložených trov. Tieto predstavujú odmenu za jeden úkon právnej služby - vyjadrenie k meritórnemu odvolaniu (§ 13a ods. 1 písm. c/ vyhl. č. 655/2004 Z.z.).

V zmysle § 11 ods. 1 písm. a/ vyhl. č. 655/2004 Z. z. je základnou tarifnou sadzbou suma 64,53 eur. K tejto čiastke sa pripočítava režijný paušál 8,39 eur (§ 16 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z.z.) a súčet predmetných súm sa zvyšuje o daň z pridanej hodnoty (§ 18 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z.z.), čo celkom činí 87,50 eur (64,53 + 8,39 + 14,58). Keďže právne zastúpenie navrhovateľa pretrvávalo aj v odvolacom konaní, taktiež túto čiastku je odporkyňa povinná zaplatiť na účet právneho zástupcu navrhovateľa.

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.